

A Pécsi Törvényszék a dr. Gigler Izabella ügyvéd () által képviselt felperesnek, - a dr. Endrődi Adél kamarai jogtanácsos () által képviselt Somogy Vármegyei Kormányhivatal (1087 Budapest, Fiumei út 19. szám alatti székhelyű) alperes ellen szociális ügyben hozott közigazgatási határozat jogszerűségének vizsgálata iránt kezdeményezett közigazgatási perében meghozta a következő

v é g z é s t:

A bíróság az előtte folyamatban lévő ügyben az alkotmánybírásról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 25. §-a alapján kezdeményezi az Alkotmánybírásnál a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (továbbiakban: Ebtv.) 39/A. § (1) bekezdésének a „kizárólag ugyanannál a foglalkoztatónál fennálló” fordulata Alaptörvénybe ütközésének vizsgálatát és Alaptörvény-ellenességének megállapítását, valamint az Alaptörvény-ellenessé nyilvánított jogszabályi rendelkezésnek a Pécsi Törvényszék 4.K.700.994/2024. számú ügyében történő alkalmazhatóságának kizárását.

A bíróság a peres eljárást az alkotmánybírási eljárás befejezéséig felfüggeszti.

A végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

I. Az irányadó tényállás

A felperes 2021. november 1. napjától kezdődően a munkáltató (továbbiakban: munkáltató) alkalmazásában állt napi 8 órás munkaidőben, „housekeeping vezető” munkakörben. Munkaviszonyában a munkabére 2022. június 22. napjától kezdődően bruttó 600.000 forint volt. Emellett a felperes 2019. szeptember 4. naptól kiegészítő tevékenységet végző egyéni vállalkozó volt, és járulékalapot képező jövedelmet nem vallott.

A felperes nevű gyermekét 2024. március 27. napján vette nevelésbe, mint örökbefogadó szülő. A gyermek e napon került a felperes háztartásába.

Az örökbefogadásra tekintettel a felperes a munkaviszonyát 2024. március 26. napon megszüntette, így 2024. március 27. naptól - munkaviszonya megszüntetését követően - főfoglalkozású egyéni vállalkozónak minősült.

A felperes 2024. augusztus 23. napon örökbefogadói díj iránti kérelmet terjesztett elő az alperesnél az örökbefogadott gyermek után 2024. március 27. napjától (a nevelésbe vétel napja) kezdődően.

A kérelem alapján alperes a 2024. augusztus 28. napon kelt, SO/EBPEO/27517-3/2024. számú egyszerűsített formában meghozott határozatával 2024. március 27. napjától 2024. szeptember 10. napjáig bruttó 6.225.33,-Ft/naptári napi összegben örökbefogadói díjat állapított meg felperes részére. Az ellátás alapja az minimálbér kétszerese alapján megállapított összeg volt, mivel a felperes egyéni vállalkozásában jövedelmet nem vallott.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyfoglalási szám: 0 5 4 5 - 0 / 2025		
Érkezett: 2025 FEBR 18.		
Erkezés módja		
☐ POSTÁN	☒ @	EGYÉB:
Példány: 1	Melléklet: 1	Kezelőiroda: AKRA

A felperes a határozat ellen benyújtott keresetében elsődlegesen a határozat megváltoztatását kérte, úgy, hogy az ellátás összege havi 373.520,-Ft összeg legyen a munkabére alapján megállapítva. Másodlagosan a határozat hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra való utasítását kérte. A felperes a keresetlevelében előadta, hogy nem ért egyet a megállapított ellátás összegével, kéri az ellátás alapját a 2024. március 26. napig a munkáltatójánál szerzett jövedelmének figyelembevételével meghatározni. Az ellátást megelőző 180 napban fenti munkáltatónál állt alkalmazásban, havi 600.000,-Ft munkabérért, ezért álláspontja szerint ezt az összeget kellett volna alapul venni az ellátás összegének meghatározásakor az Ebtv. 48. §-a alapján. Sérrelmezte továbbá, hogy alperes az ügyét egyszerűsített határozattal bírálta el, amely nem tartalmazza a jogorvoslat lehetőségét és konkrét jogszabályt sem.

Az alperes védiratában tájékoztatta a bíróságot, hogy a SO/EPBEO/27517-5/2024. számú határozatában a keresettel támadott határozatot a keresetlevelben foglaltakra tekintettel módosította. Kérte a kereset elutasítását.

Az alperes a SO/EBPEA/27517-5/2024. számú módosító határozatban az ellátást összességében nem változtatta meg, kizárólag az indoklási részt módosította. Hivatkozott döntésében többek között az Ebtv. 39/A. § (1)-(2) bekezdésére, § 42/H. § (1)-(2), (4) bekezdésére, 48. § (1)-(3) bekezdésére. Hivatkozott arra, hogy a felperes a kérelem benyújtásakor kizárólag egyéni vállalkozó volt, így az ellátás kezdőnapját megelőző napon megszűnt jogviszonyára tekintettel a munkáltatójától szerzett jövedelmét nem lehetett figyelembe venni az ellátás megállapításánál az Ebtv. 39/A. § (1)-(2) bekezdése alapján. Tekintettel arra, hogy egyéni vállalkozóként járulékfizetési kötelezettsége nem keletkezett, az ellátás alapja a minimálbér kétszerese volt.

A felperes keresetét kiterjesztette a módosító határozatra azzal, hogy az indokolási kötelezettség megsértésére vonatkozó kérelmét nem tartotta fenn. Hivatkozott azonban arra, hogy a nevelésbe vételt megelőzően fennálló folyamatos, két éven át tartó munkajogviszonyára tekintettel kéri továbbra is az ellátás megállapítását. Hivatkozott az Ebtv. 48. §-ában foglaltakra.

Az alperes fenntartotta a határozatában foglaltakat, és kérte a kereset elutasítását.

II. Az irányadó jogszabályi rendelkezések

Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szerint a törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

A (2) bekezdés szerint Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

Az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdése szerint Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegyiség, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.

Az Ebtv. 39/A. § (1) bekezdése szerint az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásai és a baleseti táppénz összegének megállapításánál – az e törvényben foglalt kivételekkel – az ellátásra való jogosultság kezdő napján kizárólag ugyanannál a foglalkoztatónál fennálló biztosítási

jogviszonyban személyi jövedelemadó-előleg (a továbbiakban: adóelőleg) megállapításához bevallott jövedelmet kell figyelembe venni.

A (2) bekezdés szerint az (1) bekezdés szerinti ellátások alapjának megállapításánál a jogosultság kezdőnapjának hónapjára járó, szerződés szerinti jövedelmet kell figyelembe venni, ha a tényleges jövedelem 30 naptári nappal kevesebb.

A (4) bekezdés szerint az (1) bekezdés szerinti ellátásokra való jogosultságot, a folyósítás időtartamát és az ellátás összegét jogviszonyonként kell elbírálni és megállapítani.

Az Ebtv. 42/H. § (2) bekezdése szerint az örökbefogadói díj a gyermek nevelésbe vételének napjától számított 168. napig jár a 48. § (1)–(3) bekezdése szerint megállapított összegben.

A (3) bekezdés szerint, ha a naptári napi alap nem állapítható meg a (2) bekezdésben foglaltak szerint, akkor a naptári napi alap a jogosultság kezdőnapján érvényes minimálbér kétszeresének harmincad része azzal, hogy ha a biztosított naptári napi jövedelme a minimálbér kétszeresének harmincad részét nem éri el, az örökbefogadói díj összegének megállapításánál a biztosított tényleges jövedelmét kell figyelembe venni. Tényleges jövedelem hiányában a szerződés szerinti jövedelmet kell figyelembe venni.

Az Ebtv. 48. § (1) bekezdése szerint, ha a biztosítási idő a táppénzre való jogosultság kezdő napját megelőzően a 48/A. § (2) bekezdése szerint folyamatos, a táppénz alapját a táppénzre jogosultság kezdőnapját közvetlenül megelőző naptári év első napjától a jogosultság kezdő napját közvetlenül megelőző harmadik hónap utolsó napjáig terjedő időszakban az időszak utolsó napjához időben legközelebb eső 180 naptári napra jutó jövedelem alapján kell megállapítani. A folyamatos biztosítási idő megszakítása esetén a táppénz alapjaként a megszakítást megelőző jövedelmet nem lehet figyelembe venni.

III. A korábbi szabályozás tekintetében hozott AB határozat

Az Alkotmánybíróság 3166/2019. (VII. 10.) AB határozatban a 2023. július 1. napja előtt hatályban volt Ebtv. 39/A. § (1) bekezdésének alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló indítványt elutasította.

Az akkor hatályos Ebtv. 39/A. § (1) bekezdése szerint az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásai és a baleseti táppénz összegének megállapításánál – az e törvényben foglalt kivételekkel – az ellátásra való jogosultság kezdő napján fennálló biztosítási jogviszonyban személyi jövedelemadó-előleg (a továbbiakban: adóelőleg) megállapításához bevallott jövedelmet kell figyelembe venni.

Ebben az ügyben az volt a bíróság előtt eldöntendő kérdés, hogy az Ebtv. 39/A. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés kizárja-e az ellátás összegszerűségének meghatározásánál az Ebtv. 48. § (1) bekezdésében foglalt alkalmazását. Vitatott volt, hogy amennyiben az ellátás kezdő napján már nem áll fenn a korábbi munkaviszony – mert az ellátás kezdőnapját megelőzően az megszüntetésre került – de azelőtt több mint 180 napon fennállt, akkor lehet-e ez a korábbi munkaviszonyból származó jövedelem az ellátás számszaki alapja.

A Kúria indítványozó tanácsa szerint az akkor hatályos Ebtv. 39/A. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenes volt, mivel az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdésével összefüggésben sértette az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdését. Ebben az ügyben a Kúria álláspontja szerint a törvényhozó az ellátási összeg meghatározásakor az azonos szabályozási körbe tartozó jogalanyok, a CSED-re jogosult anyák között indokolatlan különbséget tett. Az indítványozó tanács szerint az Ebtv. 39/A. § eredendően helyes és alkotmányos célt, az ellátásokkal való

visszaélések megakadályozását szolgálja. Alkotmányossági aggályt az vetett fel, hogy a törvényhozó indokolatlanul hátrányos helyzetbe hozta azokat az ellátásra jogosult személyeket, akik – ahogy a felperes is – a jogosultságot közvetlenül megelőző, az ellátási összeg meghatározása szempontjából releváns időszakban akaratuk ellenére, illetve tőlük független okokból (munkáltató működésével összefüggő ok miatti felmondás, családi okok stb.) kényszerülnek munkahelyváltásra. Ezek a jogosultak a biztosítást keletkeztető jogviszonyuk tőlük független változása miatt, az ilyen változással nem érintett jogosultakkal szemben, a tényleges jövedelmükkel arányos ellátás helyett csak a minimálbér alapulvételével számított ellátásban részesülhetnek. A szabályozás a CSED jogosultsági feltételeinek egyaránt megfelelő, azonos – akár egyező mértékű – járulékfizetést teljesítő jogosultak között a perbeli és ahhoz hasonló tényállások megvalósulása esetén különböztet, amely különbségtételnek nincs tárgyilagos mérlegelés szerinti ésszerű indoka, ezért önkényes.

Az Alkotmánybíróság az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló indítványt elutasította; döntésének indoka az akkor hatályos szabályozás vizsgálata alapján az volt, hogy megállapította, hogy az Ebtv. 39/A. § (1) bekezdése nem ellentétes az Ebtv. 48. § (1) bekezdésében foglalt szabállyal, és levezette, hogy az Ebtv. 39/A. § (1) bekezdése akkor hatályos rendelkezése, mely csak fennálló jogviszonyra utalt, önmagában nem zárta ki, azt, hogy a korábbi jogviszonyokban fennálló munkabér is alapja legyen az ellátásnak.

Az indítványozó Kúria ez alapján meghozta az Mfv.III. 10.231/2019/2.számú ítéletét, melyben megállapította, hogy a felperes ellátása kiszámításakor a korábbi foglalkoztatási jogviszonyából származó jövedelmet is figyelembe kell venni.

IV. A bíróság álláspontja az alkalmazandó jogszabály Alaptörvény-ellenessége körében

Az Ebtv. 39/A. § (1) bekezdésének szövege a jogalkotó 2023. július 1. naptól megváltozott, amely módosítással egyértelműen kizárása kerültek a korábbi munkaviszonyokból származó jövedelmek az ellátás összegének meghatározásából.

Az egyes törvények bürokráciacsökkentéssel és jogharmonizációval összefüggő módosításáról szóló 2022. évi LXXV. törvény 8. § a) pontja szerint a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 39/A. § (1) bekezdésében a „napján fennálló” szövegrész helyébe a „napján kizárólag ugyanannál a foglalkoztatónál fennálló” szöveg lépett 2023. július 1. napjától.

A bíróság álláspontja szerint fenti jogszabálymódosítás alapján az ellátási összeg meghatározásakor az azonos szabályozási körbe tartozó jogalanyok, a CSED-re jogosult anyák között indokolatlan különbséget tesz a jogszabály.

A jogszabály hatályos szövege alkotmányossági aggályt vet fel, mert indokolatlanul hátrányos helyzetbe kerülnek azok az ellátásra jogosult személyek, akik – ahogy a felperes is – a jogosultságot közvetlenül megelőző, az ellátási összeg meghatározása szempontjából releváns időszakban tőlük független okokból (munkáltató működésével összefüggő ok miatti felmondás, a gyerek örökbefogadása miatt nem vállalható munkateher, családi okok stb.) kényszerülnek munkahelyváltásra.

A felperes jelen ügyben éppen azért szüntette meg a munkajogviszonyát, mert gyermeket fogadott örökbe, és nem tudta volna munkakörét ellátni a gyermekre tekintettel. Ezáltal viszont elesett attól,

hogy az ellátás összegét a folyamatosan, évek óta fennálló munkaviszonyából származó jövedelme alapul vételével állapítsák meg.

A hasonló körbe tartozó jogosultak a biztosítást keletkeztető jogviszonyuk változása miatt, az ilyen változással nem érintett jogosultakkal szemben, a tényleges jövedelmükkel arányos ellátás helyett csak az ellátás kezdő napján fennálló jövedelmük - a felperes esetében a minimálbér kétszerese - alapján számított ellátásban részesülhetnek, amely jelen ügyben a felperes tekintetében jelentős anyagi veszteséget jelent.

Az Alkotmánybíróság a 2/2018. (IV.6.) AB határozatában, az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdése hatálya alá tartozó, törvényben biztosított támogatás összegét érintő szabályozás vizsgálata során kimondta, hogy „(. . .) az állampolgárok még az Alaptörvényben nevesített speciális élethelyzetek fennállása esetén is csak törvényben meghatározott mértékű támogatásra jogosultak, az egyes támogatások konkrét formáját és mértékét a törvényhozó szabadon határozza meg {3217/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [24]}. Az egyes támogatási formákra vonatkozó jogszabályi rendelkezések részletszabályait (ideértve a támogatásra való jogosultság feltételeit és annak mértékét is) az Alaptörvény keretei között a jogalkotó szabadon alakíthatja {3230/2013. (XII. 21.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ennek megfelelően, miközben az Alaptörvény egyértelműen úgy rendelkezik, hogy meghatározott élethelyzetek esetén a magyar állampolgárok jogosultak törvény szerinti állami segítséget igénybe venni, ezen állami segítség részletszabályait nem az Alaptörvény, hanem a hatályos törvények rögzítik. Ezek a törvények azonban tartalmuk tekintetében nem lehetnek ellentétesek az Alaptörvény egyes rendelkezéseivel, így a XV. cikk előírásaival sem.”

Az Alkotmánybíróság a 2/2018. (IV.6.) AB határozatban az indítványozó által a diszkrimináció tilalmával kapcsolatban felvetett kérdést az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése és XIX. cikk (1) bekezdése alapján, az azokból levezetett alkotmányos követelmény kimondásával bírálta el.

A bíróság jelen ügyben a megváltozott szabályozásra tekintettel kezdeményezi az Alkotmánybíróság eljárását, mert az előtte folyamatban lévő ügyben alkalmazandó rendelkezések közül az Ebtv. 39/A. (1) bekezdését az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének általános jogegyenlőségi szabályába, illetve, a 2/2018. (IV.6.) AB határozatban foglaltakra is figyelemmel, a (2) bekezdésébe ütközőnek tartja.

A jogvita tárgyát nem a felperes anyasági ellátásra való jogosultsága képezi, a perben az Alaptörvénynek az állam szociális biztonság nyújtására irányuló törekvését megfogalmazó XIX. cikk (1) bekezdéséből következő, a rendelkezés második mondatában jogosultságként megfogalmazott, anyaság esetére biztosított támogatás mértéke a vitás, amely támogatásra az állampolgárok törvényben meghatározott feltételekkel jogosultak.

A szabályozás a CSED jogosultsági feltételeinek egyaránt megfelelő, azonos – akár egyező mértékű – járulékfizetést teljesítő jogosultak között a perbeli és ahhoz hasonló tényállások megvalósulása esetén különböztet, amely különbségtételnek nincs tárgyilagos mérlegelés szerinti ésszerű indoka, ezért önkényes.

Ezt támasztja alá egyébként az Ebtv. 39/A. §-t 2023. július 1-jén hatályba lépett, 2022. évi LXXV. törvény 8. § a) pontja szerinti szövegpontosító módosításához fűzött indoklása is, mely szerint a bírósági és alkotmánybírósági gyakorlat az eredeti jogalkotói szándékkal ellentétesen alkalmazza azt a szabályt, hogy csak fennálló jogviszonyból lehet jövedelmeket figyelembe venni, ezért azt

pontosítani szükséges. Az Ebtv. 39/A. § (1) bekezdése általános jelleggel jelenleg is kimondja valamennyi pénzbeli egészségbiztosítási ellátásra nézve, hogy az összegszerűség meghatározása során kizárólag a fennálló jogviszonyból származó jövedelmeket lehet figyelembe venni. Ha a biztosítottnak valamely foglalkoztatónál megszűnik a biztosítási jogviszonya, úgy a volt foglalkoztatónál fennállt jogviszonyból származó jövedelmek figyelembevételére nincs lehetőség. Alapelv ugyanis, hogy minden esetben azt a kieső jövedelmet szükséges az egészségbiztosításnak pótolnia, amelynek a megszerzésére az ellátásra való jogosultság megnyílásakor is lehetősége lenne.

Az Ebtv. a 39/A. § (1) bekezdésétől eltérő rendelkezést, olyan szabályt, ami az igénylő korábbi, vagyis az ellátásra való jogosultsága kezdő napján fennálló biztosítási jogviszonyát megelőző biztosítási jogviszonyából származó jövedelmet rendel, vagy enged figyelembe venni, nem tartalmaz. Az Ebtv., valamint az Ebtvvhr. sem tartalmaz továbbá olyan szabályt, amelyből az lenne levezethető, hogy az örökbefogadói díj összegének meghatározása során a 39/A. § (1) bekezdését nem kellene alkalmazni.

Az Ebtv. 48. §-a tehát a folyamatos jogviszonyok esetében rendelkezik az ellátás alapját képező számítási módról, azonban az Ebtv. 39/A. §-ának (1) bekezdése jelenleg hatályos rendelkezése azt is előírja, hogy nem csak folyamatosnak kell lennie a jogviszonynak, de az ellátásra való jogosultság kezdő napján kizárólag ugyanannál a foglalkoztatónál fennálló biztosítási jogviszonynak is kell lennie.

Fentiek alapján a bíróság álláspontja szerint jelen ügyben felmerül az Ebtv. 39/A. § (1) bekezdés a „kizárólag ugyanannál a foglalkoztatónál fennálló” fordulatának az Alaptörvénybe ütközése. Ezen jogszabály így sérti az Alaptörvény XV. cikk (1)-(2) és XIX. cikk (1) bekezdésében foglaltakat, az anyák közötti különbségtétel megvalósul, és annak tárgyilagos oka nincs.

Mindezek alapján a bíróság kéri az Alkotmánybíróságtól annak megállapítását, hogy a Pécsi Törvényszék előtt 4. K.700.994/2024. szám alatt folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során alkalmazandó fenti jogszabályhely jelenlegi megfogalmazásában az Alaptörvény fent megjelölt rendelkezéseibe ütközik, valamint azt, hogy az Alkotmánybíróság e jogszabályi rendelkezést semmisítse meg, és mondja ki alkalmazásának tilalmát a perben.

A bíróság a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) 32. §-a folytán alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 131. § (1) bekezdése alapján hivatalból kezdeményezte és rendelte el a közigazgatási per felfüggesztését az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése és a Pp. 126. § (1) bekezdés b) pontja alapján.

Az Alkotmánybíróság hatáskörét az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja állapítja meg.

Az eljárást felfüggesztő rendelkezéssel szembeni fellebbezési jogot a Pp. 128.§ (5) bekezdése zárja ki.

Pécs, 2025. február 6.

Dr. Grössné dr. Hahn Melinda s.k.
bíró

Lk. lásd 12. számú irat ✓
Li. lásd 12. számú irat
Pécs, 2025. február 6

2025 FEBR 11.

3

Dr. Grossné dr. Hahn Melinda s.k.
bíró

szerkesztette: Schoblocherné dr. Perényi Zita

